

NÉPÜNK

TERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felolós szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-150.

Lehetséges-e egy összefogás?

Az Országos Zsidó Párt kongresszusra gyűlt össze Bukarestben. Mikorra ezek a sorok napvilágot látnak, már valószínűleg be is fejeződnek a tárgyalások. Amit itt elmondunk, aktuális azonban, akárhogy is alakul a helyzet, akár milyen határozatot is hoz a pártkongresszus és bármit is döntsön a Zsidó Párt legfelsőbb fóruma.

Megállapításunk az, hogy szerte az országban nincsenek megelégedve a párt átlülő erejével. Döntő pillanatokban erőtlen a fellépése. Pedig kétségtelen, hogy offenzívdeffenzívával kell mindenkor en garde állni a párt vezetőinek, mert az antiszemita romániai frontja, állandóan a nagy harcra való felvonulás képét mutatja. Amerre csak néz az aggódó és figyelő szem, mindenütt csak szervezést lát. Szervezkedés, a nagy „ellenesség”, a zsidóság ellen. És az államhatalom részéről, nem vagyunk százperentes meggyőződéssel, hogy nem nézi bizonyos bűnösnek nevezhető közönyt: a gárdák felvonulását.

A zsidóság nem szervezhet gárdákat. Mi tőlünk távol áll a rohamcsapatok és egyéb offenzív szellemű szervek létesítése. Mi csak józan szóval és mérsékelt tollal tudunk harcolni a bennünket gyűlölt ellenséggel szemben.

De ez nem jelenti azt, mintha erőtlenséggel, gyáva meghunyászkodással, platónikus „határozatokkal” kell megvívjuk a mi deffenzív harcunkat. Valjuk be: állásaink gyengék. Védelmi harcunk vonalain, ott törhet be az ellenség, ahol akar. Mert a zsidóság nagy titka az, hogy csak hiszik rólkunk szervezetségünket. Mi tudjuk, hogy nem vagyunk azok. Mi tudjuk, hogy mennyi frakció, világnézeti, gazdasági ellentét dul közöttünk. Mi tudjuk, hogy így a harcot eredményesen nem tudhatjuk felvenni. Nem elég hát a kongresszusra összegyűltek között a szövérágok mákonyát elhinteni. Mi, az ideálisták népe, ettől megszédülhetünk, de akiknek adreshálva van, azok nem is veszik komolyan.

A hitlerista iskola szomorú térhódításával csak egyféleképpen tudjuk felvenni a versenyt. Először is, ha összefogunk, másodsor, ha megtaláljuk a kellő védelmi eszközt arra, hogy szembenézhessünk mindazzal ami eljöhhet, a következő időkben.

Össze kell fogni az erőket. Amint az előjelek mutatják, a román asszimilánsok táborában is felismerték politikájuk csödjét. Ma már látjuk a külföldi mintákból is, hogy nem lehet beolvadást hirdetni, mert az túlhaladott álláspont. Eme asszimilánsok táborában is vannak értékek és erők. Nem szabad, hogy elveszzenek az önvédelmi harc számára. Amint hogy nem lehet, hogy más pártokba beiratkozott zsidóknak erejét is ne vegyük igénybe, ha célt akarunk érn.

Épen annyira fontos, hogy állandó permanenciával álljon ott Bukarestben készenlétben egy komolyan szervezett él-csapat, a zsidóság prominenseiből, akik állandóan figyelik az eseményeket és minden, a zsidóságra ártalmas

megmozdulásra megtegyék, kellő hivatalos helyen, a maguk aggodalmas észrevételeiket. Nem ötletszerű kihallgatások és audienciák formájában, hanem a sajtóval és minden kompetens szervevel való állandó kontaktussal.

Nincs és nem is lehet ma fontosabb feladata a Zsidó-Pártnak, mint hogy a védelmi harcra szervezze meg a magunk módján az összes erőket. Ma nincs voks-fogdosásról szó. Amint hogy nem is kell majd

voksokat agitációval fogni annak idején, ha rákerül a sor, ha most megteszi a párt azt a szent és életbevágóan fontos küldetését, hogy szószólója lesz a zsidóság érdekeinek, mindenütt, ahol annak helye van.

Nem program kell és nem szépen cirkalmazott határozat — tömeg. Kevés határozat, de annak tartalmát adni, céltudatos munkával. Nem bombaszt kell és „lelkesezés”. Munka kell, komoly munka, amelyet megkövetel a zsidóság mai helyzete. Reméljük, hogy ez a kongresszus irányelve és nem leszünk egy keserű csatódással gazdagabbak.

A román antiszemita pártok koncentrikus offenzívája.

Büntetlenül tombol az antiszemita agitáció országszerte

Bukarest. — Németországban, ha valaki rá akart bukkani az antiszemita igazi okaira, elemi ismeretek is elegendők voltak, hogy leplezeilenül meglássa a gazdasági rugókat és egy nagyvási háborúban szenvedő nép nemzeti tulhejtésait. — Romániában azonban olyan burkolt formában jelennek meg az antiszemita rugók, hogy csak beható ismeretek után lehet felismerni a mozgató erőket. — A román antiszemita, bár szintén nem nélkülözi a korszellem által diktált gazdasági frázisok hangsúlyozását, tisztán vallási alapon nyugszik. Talán egyedüli ország Románia, ahol az antiszemita még ilyen közép-korba illő szellemi fegyverekkel dolgozik.

Cuza, a Vaszgárda és az összes sovén román antiszemita pártok kézzel foghatóan együtt minden kereszténnyel, még ha azok az állam rendjének, biztonságának és határainak életére törnek is. Eklatáns példa erre a szászokkal kötött egységfront, mely teljesen távol áll minden román nemzeti eszmétől, sőt egyenesen nemzetietlen. A közös nevező, a keresztényi hit, azonban összehozta őket minden nemzeti érdek ellenére, hogy közösen folytassák a modern keresztényháborút a zsidók ellen. — Mert a román antiszemita ezen a ponton sem elégszik meg annyival, mint a világ más antiszemitái. Ők itt is külön utakon járnak. Goga, a cuzisták és a vasgárda nem elégszenek meg annyival, hogy a gazdasági és kulturális élet területéről szorítsák ki a zsidókat, mert nem tuzunk, ha a.t az állítást kockáztatjuk meg, hogy ez már szászszázalékosan végre is van hajtvva. A romániai antiszemiták még az élethez való jogot is megtagadják a zsidóktól és programjukban nyíltan hirdetik, hogy akasztófát állítanak fel uralmuk eljövetele esetén a zsidók számára. Valóban a román antiszemiták keresztényháborúra készülnek.

Igen lényeges azonban az is, hogy ezen a ponton megállapítsuk, hogy a román néptől, a román parasztoktól teljesen távol állanak bensőleg ezek az eszmék. Ha a kormány nem tűrné meg azt a féktelen, gyilkos

agitációt, amelyet a cuzisták folytatnak, Romániában még hire sem volna zsidóellenes excessusoknak.

Már 1907-ben is nyilvánvaló volt, hogy a román parasztság közel áll és barátságosan viseltetik a zsidó nép iránt, mert mindketten a felszabadításukért harcoltak. A gyűlöletet hirtelen antiszemita agitáció pillanatnyilag feltudta ugyan ingerelni a népet a zsidók elleni harcra, de épen a harc folyamán jött rá a föld népe arra, hogy neki nem a zsidók az igazi ellenségei és fegyverüket a bojárok ellen fordították. A román parasztságnak ez a történelmi tette frapáns tanulságul kellene szolgáljon a hatalom jelenlegi urai számára is, mert amint Németországban is rá kell jönniök a tömegeknek arra, hogy nem a zsidók az okai türehtelen helyzetüknek, amely egyet fog jelenteni Hitler pusztulásával, úgy a román parasztság történelmi mulija még inkább arra ínt, hogy ez a felismerés itt sem fog elmaradni.

Az antiszemiták minden akciója, nálunk gyilkosságra való felbujtás. A mérgező tanokat már elhintik az iskolák gyermekei és az egyetemek ifjai között. Fellegyverzett és katonai szellemben kiképzett antiszemita hadseregek veszélyeztetik az ország zsidóságának nyugalalmát.

Az antiszemiták elleni harc kapcsán azonban nemcsak a kormánynak vannak kötelességei, hanem nekünk zsidóknak is. A nehéz és szomorú idők kötelességünké teszik, hogy összefogjuk az erőket és szembe tudjuk azt állítani az antiszemiták tömeggyilkosságra való felhívásával. Le kell hullania minden válaszfalnak, amely a zsidó egységfront kialakulását hátráltatná. Gondoskodnunk kell élet és vagyonbiztonságunk védelméről.

Nem szabad tűrnünk, hogy polgári egyenlőségünket bárki is kétségbevonja és különösen, hogy a kormány részéről ilyen politikát inauráljanak. (Lásd Vajda miniszterelnök körlevelét.) Az ország zsidósága az alkotmányos jogra támaszkodik, amidőn ezt kijelenti és

épen ezen jog alapján kövelelünk orvoslást sérelmeinkre. Románia zsidósága már sokszor tanujelét adta annak, hogy a béke és az igazság szellemében akar élni. És ha a kormány ezt nem tudja biztosítani számára, úgy tehetlenségének konzekvenciáit is le kell vonnia. Mert a tomboló antiszemita agitáció egyébként véres katasztrófák felé sodorja Romániát és a román népet is...

Ujból munkában a pogromvonatok...

Bacău regáli városka állomásán 20 kék egyenruhába öltözött cuzista szállt fel a csernovic—bukaresti gyorsvonatra, akik a zsidó utasokat bántalmazni kezdték. A megvert utasok az utolsó kocsiba menekültek, de a cuzisták oda is követték őket, ahol folytatták az üllegetést. Az utasok Valea-Seacă állomáson a podgyáskocsiba rejtőzködtek, majd feljelentést tettek az állomásfőnöknél, aki telefonált Adjudra a rendőrségnek, de a hatóságok semmit sem tettek a garázdálkodók ellen, akik menefjegy nélkül folytatták utjukat.

Besarábiában cuzista papok és tanítók szervezik az antiszemitizmust.

Chelmenji besarábiai faluban volt a Hotin megyei cuzisták kongresszusa, amelyre felvontak az összes környékbeli falvak lakosai, a papjuk és tanítójuk vezetésével. A kongresszus megkezdése előtt a chelmenji-i templomban megáldották a zászlókat és a népet, majd kezdetét vette a kongresszus, amelyen Robu cuzista kamarai képviselő többek között azt mondta, hogy a kormány meg van elégedve a cuzista mozgalom eddigi eredményével és célkitűzéseivel (Robunak tökéletesen igaza van, mert ha másképpen lenne nem is engedné hogy papok és tanítók részt vegyenek a mozgalomban.)

Gogák együttműködése Cuzával és a Vaszgárdával.

Petrovici professor, Goga párti képviselő kijelentette, hogy szívesen követné Cuzát, ha kilátás volna egy kolaborációra köztük és a L. A. N. C. (Cuza pártjának hivatalos neve) között. — A Tempo jelentése szerint Goga a Codreanu vezetése alatt álló Vaszgárdával időközben már megállapodott.

Jasi-i cuzista diákok beverték Bratu rektor lakásának ablakait.

Jasi. Az elmúlt hét csüfőrlökén, az uralkodónak ellávozása után cuzista diákok nagy csoportja gyűlt össze Bratu rektor lakása előtt. A diákok hosszasan tüntettek a rektor ellen, majd beverték a professor lakásának összes ablakait. A tüntetésre az szolgáltatott ürügyet, hogy Bratu rektor állítólag úgy állította össze az uralkodó jasi-i tartózkodásának programját, hogy a királynak ne legyen ideje az antiszemita diákokthoz meglátogatására. A Tempo jelentése szerint a diákokthoz meglátogatása fel volt véve eredetileg a programba. Andrei professor, közoktatásügyi alminiszter azonban, aki a jasi-i egyetem tanára, lemondással fenyegetőzött, ha ezt a programponit el nem ejtik.

Féktelen antiszemita és államellenes izgatás — hatósági asszisztencia mellett.

Az elmúlt héten zejlott le Román regáli városban a cuzisták kongresszusa, melynek során számos kilengés történt. Különösen rendkívüli pusztításokat végeztek a cuzista diákok Mitescu bukaresti agronom vezetésével, a Bursa kávéházban, amelyet főként zsidók látogatnak. A kávéház összes tükreit, ablakáblait, székeit és asztalait összezúzták és több vendéget súlyosan bántalmaztak. A rendőrség több letartóztatást fogatosított, köztük Mitescut is őrizetbe vették.

Az egyetemi centrumokban újra megindultak az antiszemita diákmozgalmak. A „Keresztény Diákok Nemzeti Uniója” legújabb programjában követeli a numerus-klausus bevezetését a középiskolákban és a numerus-nullust az egyetemeken. Ugyancsak a numerus-nullust követelnek a hadseregben, bíróságoknál, tantestületeknél és proporcionális részesedést a magán és ipari vállalatoknál.

A cuzisták, talán maguk sem tudják mi okból, Angliára is nagyon megharagudtak. Egyébként az is lehetséges, hogy csak a

Ghandi-val való szimpátiájukat jutaltják kifejezésre, midőn *bojkottot hirdetnek az angol árukra*. A romániai antiszemilizmus égboltozatán tehát új csillag tűnt fel: Ghandi.

A „Dimineața” felháborodott hangon ír arról az eseményről, mely most utólag jutott autentikus forrásból tudomására. E szerint az emlékezetes jomkipuri katasztrófális kolnidre után, a templom előtt egyenruhás cuzista ifjak jellestek meg és hangosan, a következő szavakkal árulták hivatalos lapjukat: „Vásároljátok az „Apararea Națională”-t, Cuza professor hivatalos lapját, mely pontosan tudósít benneteket Rifka és Rachel, Lea és Sara haláláról.” A „Dimineața” megbotránkozva állapítja meg, hogy a román ifjuság egy része ilyen erkölcsi mélységbe zuhan.

Egy jassi-i nagygyűlés alkalmával a vezér, Cuza professor is szóhoz jutott és többek között mélyen elítélte a francia külpolitikát, amely legújában Moszkvával paktál. Franciaország minden bizonnyal megváltoztatja ezek után külpolitikai orientációját.

Dâmbovita megyében összehívják az összes cuzista csapattesteket, amelyek felett, maga Gh. A. Cuza, az antiszemita Liga ve-

Az angol diplomácia bősorkánykonyhájából.

Mi van a palesztinai arab zendülés mögött? Miért tünt el Arlosoroff és Feisel király?

Jeruzsálem. — Amint mindinkább elülnek a jaffai véres zendülés által felkavart hullámok és úgy a zsidó, mint az arab sejtő objektíven igyekszik megismerni és elemezni a zavargások okait, lépésről lépésre válik nyilvánvalóvá, hogy a palesztinai arab zavargások mögött nem a zsidók elleni harc húzódik meg, hanem hihetetlen sötét erők mozgatták ennek szálait. Ha valaki képes lenne felfejteni az angol diplomácia kulisszatitkait, úgy nyilván villággossággal derülne nemcsak a mostani zavargásokra, de sok más homályos kérdésre is...

Manapság senkinek sem kell már bemutatni az angol imperiálistikus gyarmati politikáját, amelyhez eddig oly sok vér és áldozat tapadt. Az angol gyarmatpolitika sohasem volt érzékeny, ha érdekeinek védelmére volt szó és mindenben keresztilgázolt céljai eléréséért.

Ma már teljesen világosan mutatkozik meg, hogy sem a jaffai, sem a többi arab villongásoknak nem volt zsidóellenes tendenciájuk, hanem kizárólag az angol kormány ellen irányult. A mozgalom okai visszahuzódnak még az 1929-es zavargásokig, amikor szintén „érdekes” diplomáciai titkok pattantak ki, noha a palesztinai sajtó kénytelen volt elhallgatni az eseményeket. Röviden az történt ugyanis, hogy egy zsidó rendőr a hivatalos pecsétes akták között felfedezett egy feketeliszttát, amelyen a kormány által megbízhatatlan és káros elemnek tartott személyek névsora szerepelt. A rendőr az aktát lefényképezte és beküldte az amerikai sajtónak, amely a kliséit lekötölte. A feketeliszttán rajta volt a jeruzsálemi mufti neve is — Az eset ki-pattanása kinos szenzációt keltett, de az angol kormány nem zavartatta magát. Az elmúlt évben hatalmas katonai pompával és kísérettel sétára invitálták a muftit a sivatagon keresztül és propaganda utra vitték Indiába, hogy szolgálatokat tegyen a kormánynak. A mufti ment és azóta nem tért vissza. A séta még a mai napig is tart. — A mufti tehát Jabotinski sorsára jutott, akit szintén nem engednek Palesztinába visszatérni.

Nos az arabok jelenlegi zavargásainak mozgató oka: a mufti eltávolítása volt. Több ízben kérték a kormánytól a mufti visszajövetelének engedélyezését, de a kormány mereven elzárkózott ez elől.

A mufti ellenpártja a Nasasibi (Jeruzsálem arab polgármestere) párt természetesen örül ennek a helyzetnek, de nem azonosítja magát az angol kormány politikájával sem. A palesztinai lapoknak azonban erről is mélyen hallgatniuk kell. Jellemző a Nasasibi párt zsidó barátságára, hogy midőn hírül vették

zér titkára, és a rohamcsapatok legfelsőbb parancsnoka, fog szemlét tartani.

Az amsterdami „Freie Presse” is megemlékezik a romániai nemzetiszocialista propaganda rendkívül terjeszkedéséről. Semmi akadályt nem gördítenek ott a halóságok — írja a külföldi organum — a német horogkeresztes mozgalom elé. Több helyen megtörténik, hogy a kerületi konzulok indulnak el szervező körutra és német mintára szervezik a náci-mozgalmat. — Münchenben a horogkeresztes vezérkar a német nemzetiszocialista párt romániai szervezete számára külön programot dolgozott ki. Az ukránok részére Nagyukránia megteremtését ígéri, amelyhez Bukovina is tartoznék.

Csak az elmúlt héten számoltunk be a csernovitzi antiszemita kilengésekről és már újabb excessusokról érkezik jelentés. A színhely újra a Romana uccá volt, hol a nemzetiszocialista hulligánok klubhelyisége van. Egy zsidó kereskedőt bántalmaztak, aki elhaladt a barnaház előtt. A rendőr anyagi nyugalommal nézte végig ez alkalommal is a hulligánok merényletét és egyáltalán nem zavartatta magát. Ugy látszik tehát, hogy a rendőrök ebben az uccában csupán a horogkeresztes párttagok védelmére vannak kirendelve.

az arab zavargásokat, tüntetőleg sétáltak az uccákon a zsidó barátaikkal, hogy ezzel is kifejezésre juttassák, hogy semmi kapcsolatuk nincs a jaffai zendülésekkel.

Meg kell azonban állapítanunk, hogy noha egyes körök szeretnék a villongásokat úgy feltüntetni, mintha az a zsidók ellen irányult volna, legektatásabban ennek hamis beállítottága azzal világlik ki, ha összehasonlítjuk a mostani zendülést az 1929-es zavargásokkal.

Anélkül, hogy szépíteni akarnánk a valóságot, kétségtelen tény az, hogy 1929-ben valóban a zsidók ellen folyt a véres harc. Az effendiknek sikerült megszervezni a dolgozó arab fellahokat és azokat hozták fel a falvakból, koloniákról, hogy résztvegyenek a gyilkos küzdelemben. Most azonban a fellahok távpartották magukat a zendüléstől és a mufti pártja csak úgy tudta végrehajtani akcióját, hogy rongyos és csavargó, munkanélküli kóbor arabokat vásárolt meg drága pénzért és ezeket küldte a csatásorba, akik között aztán pusztított az angol sortüz. A zendülés tartama alatt is, azonban a fellahok szépen bejöttek a zsidó piacra és behozták zödségeiket, juhaikat a vásárra. Nyilvánosan is demonstrálták, hogy nem tartoznak a zavargók közé.

Az angolok sötét gyarmatpolitikájának azonban még más szenzációi is kipattantak a jelenlegi zavargások kapcsán. A palesztinai lapok ma már nyíltan hozzák, hogy a transzjordániai emir aláírta és hivatalosan lepecsételte a zsidók Transzjordániába való bevándorlásának okmányát, de jött az angol diplomácia és megsemmisítette a szerződést. Miért?

Hogy miért? Erre a kérdésre csak újabb kérdésekkel felelhetnénk — írja az arab sajtó. Vajjon miért kellett eltűnnie Arlosoroffnak és miért Feisel királynak? Miért tünt el annak idején De Han és Arensohn?

Az arab hivatalos körök ma már nyíltan arról beszélnek, hogy ezeknek az áldozatoknak korai halála is az angol gyarmatpolitika lelkiismeretét terheli. Sőt az amerikai lapok is gyanusan emlegetik e 4 nevet, akiknek gyors eltűnését szintén az angol diplomáciával hozzák összefüggésbe. Mert mit jelent egy emberélet, ha a magas politika utjait keresztezi?

Kétségtelen bizonyossággal állapíthatjuk tehát meg, hogy a jaffai zendülés kizárólag az angol kormányzat ellen irányult és az arabok és zsidók között nem fogja kiélezni a helyzetet. Sőt. Az arab executive új politikája még enyhíteni fogja az eddigi ellentéteket is.

HETI GLOSSZÁK

Zsidó karrierék — nincsenek a zsidóság hasznára

Már többször irtunk arról, hogy milyen széles vigyorgással és önelégült boldog tudattal adnak hírt zsidó lapok arról, hogy a világ különböző pontjain sikerül egy-egy zsidónak nagy karriert befutni. A lapok hozzászoktatták olvasóikat ahhoz, hogy büszkén dagadozzék a „honfi kebel” amikor jön a hír egy-egy zsidó vezérről, hogy miniszter lett, vagy súlyos szava van valahol, a világ intézésében. Ha viszont ezeket a boldogságtól mosolygó olvasót rá lehet venni arra, hogy a nem zsidó sajtó megjegyzéseit is olvassa el: akkor lényegesen enyhülne a „boldogság”, mely a zsidó patriotizmustól kap telítést. És ez volna egészséges. Lássuk csak a közelmúlt eseményeit: Az utóbbi napokban a francia szociáldemokrata párt vezérének nevével lett hangos a világ-sajtó. *Leon Blum* ez a férfi, akinek módjában volt annyira befolyásolni a francia politikát, hogy tőle függött a Daladier kormány sorsa és egy szavával meg is pecsételte azt. *Leon Blum* élt hatalmi jogával és mert ő úgy akarta, Daladiernek menni kellett, Eget és földet megmozgatott, kettévágta saját pártját, a parlament szószékéről erélyesen és személyeskedve támadta a francia miniszterelnököket, ugyannyira, hogy a vezetése alatt álló párt eldöntötte a harcot. Daladiernek menni kellett és *Leon Blum* a zsidó győzött. De azért a zsidóságnak nincsen semmi oka arra, hogy örömlüzeket gyujtson. Mert hiszen *Blum* erélyes beleavatkozása a francia belpolitikába, antiszemita ösztönök felkeltését idézte elő. Mindazok, akiknek utjában volt, vagy van *Leon Blum*, úgy érzik, hogy mégis csak lehetetlen dolog, hogy a nagy Franciaország sorsa, egy elzászi zsidótól függjön. Daladier és társai azzal vádolják a zsidó *Blumot*, hogy zavarja a francia demokrácia fejlődését és a szélsőjobbal való kapcsolataival, a demokratikus baloldalt gyengíti és a fascizmus karjaiba hajtja a francia demokráciát. Volt barátai, akik nemzeti alapon álló szociáldemokraták azzal vádolják, hogy a marxista ideológiához való görcsös ragaszkodása miatt kellett a külomben domináló pártnak kettészakadni és ezzel a bolsevizmusnak nyit utat Franciáországban.

Természetes a klerikális és militarista szélsőségek szemében vörös posztó a zsidó

Blum. Támadják azt a *Blumot*, aki szerintük akadálya annak, hogy Franciaország felfegyverkezzen és ezzel ki akarja szolgáltatni Hitler Németországának. A zsidó, a zsidó, a zsidó *Blum!*

Azt, hogy vajjon *Blum* a francia politikának hasznára van-e, vagy árt, nem tudjuk eldönteni. De hogy a zsidóságnak nem használ, az kétségtelen. A zsidóságnak semmiesetre sincs hasznára és nincsen oka egyáltalán örömére, amiért *Leon Blum*nak, a zsidónak, oly nagy szava van a francia politikában!

***

Az Egyesült Államokban nagy dolgok történnek, *Roosevelt* elnök politikailag és gazdaságilag teljesen újjá akarja formálni a nagy birodalmat. Barátai azt hirdetik, hogy megmenti az USA-t, ellenségei azt mondják, hogy tönkre fogja tenni. *Roosevelt* kis baráti körét, már hónapok óta, az egész világsajtó „agytröszt”-nek nevezi. Ennek az „agytröszt”-nek néhány tagja zsidó. Az amerikai és európai zsidó sajtó örömmel állapítja ezt meg, a nem zsidó sajtó, gonosz megjegyzéssel kíséri. *Roosevelt* ellenségei uton utfélen hirdetik, hogy az elnök az államszocializmus felé halad, tehát bolsevista. Tehát: a zsidók bolsevizálni fogják Amerikát. Eddig nem akart tudni az Egyesült Államok sem Szovjetországról — most pedig el akarja ismerni. A kérdés körül viharzanak a nézeteltérések. Ismét a zsidókra fogják azt, hogy ők befolyásolták az elnököt abban, hogy a normális viszony a két világhatalom között normalizálódjék. *Baruch* és *Lempert* pénzügyi emberek és *Sirovits* szenátor vezetik a tárgyalást. Ehez még hozzájárul, hogy a zsidó Litvinovot küldötték ki Moszkva, hogy megkösse a két nagy állam közötti barátságot. Csupa zsidó! Olaj az antiszemita tüzre! „Cion bölcsei” Amerikát is átadják bolsevizmusnak, hogy a világot rombadöntsék. A német kampókeresztések, akik mostanában nagy propagandát fejtenek ki Amerikában, pokoli fintorral mutatnak rá erre a furcsa helyzetre. Az, hogy miképpen fog végződni *Roosevelt* kísérlete, nem lehet előre tudni. De, hogy a zsidóságnak feltétlenül ártalmára lesz: az kétségtelen.

***

Végül: *Litvinov*, a 160 milliós orosz nép külügyi népbiztosa, a nagy állam külügyminisztere. Akinek zsidósága éppen most kapott aláhuzottságot azzal, hogy Varsóban, ott élő alyja házában szombatot tartott és a péntek es i gyertyák fényénél gondolt vissza azokra

Szövet különlegességeink elismerten a legjobbak legolcsóbbak!!

Szolíd kiszolgálás!

Havas & Grünfeld

Engross
Endetail

posztó és bélésárúk
gyári lerakata

ORADEA,

Str. Avram Iancu (Kossuth-utca 8.)

„VICTORIA“

rum, likőr- és coniacgyár

Gyümölcspálinkák és fajborok
nagykereskedése

Kóschler borok és pálinkák
külön osztálya

ORADEA, Str. Nicu Filipescu 7

Telefon: 10-44

Utazók! Vidékiek!

Ugy étkezhet, mint otthon a

BERKOVITSNÉ

orth. kóser vendéglőben, Oradea Zöldfa-u. 19.

Utazóknak 10% kedvezmény

az időkre, amikor még a varsói chéderekbe járt és nem egy világhatalom teljhatalmu megbízottjaként járta be a világot.

Litvinov Washingtonba megy *Roosevelt*-tel tárgyalni.

Mi volna, ha mindez az energia, mely más népek boldogulása érdekében öriődik fel: mind a zsidó nép érdekében fogna össze. Hol tartana már akkor a zsidóság és hol tartana akkor Palesztina?

Dr. Selmann Rezső:

Egy lap a zsidó martirologiából

Ósrégi vártorony érintetlen kőomladékai kísértetiesen merednek ki a híres angol egyházi székhelynek, York katedrálisának, a gótstílus műremekének közelében. Az egykor zárkapus, rejtelmes középkori királyi vár ma nyitott múzeum, mely semmi mást nem rejteget, mint martirhalált halt zsidók bealazott csontjait és az elképesztően borzalmas és hasonlat nélkül álló kinok közt kimúlt ártatlan és hőstes lelkű martirok örökké ott kísértő árny-lekeit.

1189-et irtak akkor, amidőn I. Richard angol király koronázási ünnepségére a yorki zsidó hitközség két legtekintélyesebb és legvagyonosabb tagját, *Josce*t és *Benedictet* küldte el képviselőül Londonra. Mindkettő ismeretes volt nagy tekintélyéről, mert a királyt és az egyházi főurakat egyaránt financirozták, úgy, mint előttük a legjelentékenyebb középkori angol zsidó fináncapacitás, *Aharon Lincoln*, aki szintén a yorki zsidóság vezetője volt és akinek háza *Lincoln* városban máig is teljes épségben fenn áll. Az idő azonban, melyben a két kiküldött ultra kelt, összehasonlíthatatlanul rosszabb volt, mint még alig egy nemezedék előtt. *Richard* koronázási éve a pogromok éve volt. A pogromok végigpusztították Anglia valamennyi zsidó hitközségét és szellemi hátterük a harmadik keresztes hadjáratra való előkészület volt, míg materiális okuk kizárólag a zsidók vagyonának elrablása és a hitelezőktől való szabadulás volt. Ez a két körülmény annyira szembeszökő és a fenn-

maradt egykoru leírások, okmányok annyira nyilvánvalóvá teszik azt, hogy vitatkozni felette nem lehet. A dokumentumok közt van nem egy, amely a bírói eljárást tükrözött vissza s élesen bizonyítja, hogy Angliában büntetlenül sohasem lehetett garázdálkodni. Maga a király követelte és rendelte el az erélyes büntetést, mely azonban sohasem érte el az igazi tetteseket. A yorki szörnyűség is csupán a király távollétében történhetett meg, mert *Richard* koronázása után csakhamar keresztes hadjáratot vezetett. Amint a király elutazott, a fanatizált nép dühe elementáris erővel lobbant fel. A két yorki küldöttet már előzőleg elfogták és *Benedictet* kitérésre kényszerítették akarata ellenére. Ez a nagytekintélyű pénzember pár hét múlva, mint visszaeső zsidózó (judaeizáló) meghalt és tettemét se zsidó, se keresztény temető nem akarta befogadni, úgy hogy hatósági uton kellett elföldelni. Két héttel később özvegyét és gyermekeit saját házában égették el.

A yorki mészárlás erőszakos gyujtogatással kezdődött s a mob már előre meg volt szervezve. A rendesebb városi lakosság itt is, mint máshol, távol tartotta magát az excessusoktól. Lelketlen, gonosz izgatók, így vidéki gentryk s főleg egy fanatikus praemontrei szerzetes voltak a tömeg vezetői. Az előbbieket egyszerűen azon okból, hogy a zsidó hitelezőktől ily módon szabaduljanak meg. Hogy ez a gettók megtámadásánál mindig vezetőik voltak, az valamennyi szervezett zsidóüldözés, főképp pedig az 1529, bazini vérvád és annak nyomában fellobbanó tömeges máglyák is bizonyították.

A yorki zsidók vezetője, *Josce* a királyi vár kormányzójához fordult segítségért, hogy élete és vagyona forog kockár. A kormányzó

menedéket adott neki és családjának, de a mob felgyújtotta házáat, miután kifosztotta azt. Csakhamar az egész gettó elhamvadt és az egész zsidó lakosság a királyi várban talált menedéket. A szerencsétlenek azt hitték, hogy a dühöngő vihart ugyanugy bevárhatják biztos fedezék alatt, mint a norvichi zsidók, akik szintén a kormányzó védelmét élvezték és később visszatérhettek gettójukba. Azonban nem így történt. A yorki vár parancsnoka egy napra eltávozott s midőn vissza akart térni, a mob megakadályozta ebben, a sheriff pedig, akinek a tömeget le kellett volna szereznie, rendszeres támadó csapatot szervezett a várerődítmény s így az egész zsidóság ellen. Rövidesen azonban megbánta, de amikor le akarta szerelni az irreguláris hordát, akkor már késő volt, mert a tömeg csupán uszítóira hallgatott, így elsősorban a már említett praemontrei berátra, aki az egyetlen áldozat volt a támadók részéről, mert egy ledobott kő éppen őt sebezte halálra. Hosszu, vészteljes napok multak el s az összezsúfolt zsidóság élelem nélkül maradt a várban. Együtt vitálták meg a reájuk bizott szomorú gyülekezet sorsát. *Josce* és a kiváló rabbi, *Jomtób de Joigny*, akit Észak-Franciaországból hívtak meg s aki némely feltevés szerint szerzője a „*Kol Nidre*”-machzor egyik legpoétikusabb benyomásainak: „Ki hinné kachómer”.

A XVIII. századi angol keresztény archeológus, *d'Blaisiers Tovey*, „*Anglia Judaica*” című értékes adalgyűjteménye, mely alapját képezi a későbbi angol-zsidó történetírásnak, közli azt a beszédet, amelyet a tudós *Jomtób de Joigny* rabbi intézett a mártírsorsra rendelt hitközségének. Ez a beszéd ugyan apokrif és *Heminburgh* korábbi krónikájából van átvéve,

Vagy talán, ki tudja: *m. füzor unfajrod bén hoámim*... szerleszörán élni népek között, a gyűlölet tengerében fuldokolni, talán az is hivatás?...

Vomácska bácsi a katolikus temetőben

Emlékszem gyermekkorunkban mennyire megfogta fantáziánkat Vomácska József esete. Vomácska József a régi cs. és kir. 37-ik gyalogezredben volt zenész, úgy jó 38 esz. dendővel ezelőtt, a nagyváradi várban. Prágában született, ott nevelkedett és Lehár Ferencsel végezte el az ottani zenekonzervatóriumot. Nagyváradon beleszerelt a zsidó kantinos leányába. Elvette feleségül, de mert nem akarták másképpen hozzáadni, zsidó hitre térte. Eltávozott a katonaságtól és zenetanítástól élt csaknem negyven évig Nagyváradon.

Mindenki szerette. A zsidók is. Derék ember volt. Barátai csaknem mindég és mind zsidókból rekrutálódtak. Most meghalt Petroszon, egy hegyi kis faluban, ahova évekkel ezelőtt fátáradtan visszavonult. És halála előtt ismét katolikus lett. Igaza volt. Amiótt a buta szerelemért zsidó lett, még nem jelent azt, hogy tulvilági üdvösségét is eladta a Jakobovits lányért. Visszatért katolikusnak. Igaza volt, mert hiszen lelkében úgysem volt más sohasem. Nem lehet úgy egyszerűen zsidóvá lenni. Ezt tudta Vomácska József is és ennek konzekvenciáját vonta le élete alkonyán.

Nem értjük...

Nem értjük azt, amit a német antiszemita sajtó mostanában hirdet. És pedig: hogy a palesztinai arab zavargásokat is a német kámpókeresztesek inscenálták. Ez már túl megy a logika határán. Mert, amíg azt mondták, hogy menjenek a zsidók Palesztinába, hogy ott külön éljenek és hagyják el Németországot, ebben még van logika. Bár gonosz, bár bár és német meniallításra vall. De nem tudjuk megérteni egyáltalán azt, hogy mit akarnak akkor, ha már ott vannak. Hát miért? Micsoda féktelen, vadállatinál sokkal magasabb fokon álló (nem akarjuk megsérteni a nemes fenevadakat, az oroszánt, figrist és a többi), mondhatjuk hátran *hitleri* vérszomja kell ahhoz, hogy még a menekült és végre maguknak élő palesztinai zsidókat sem akarják nyugodtan élni hagyni?

Nem tudjuk a gonoszságnak ennek a sztratoszférikus magasságát elhinni. Inkább csak egy cezarémanikus tulzás lesz ez. Hagyják hitlerék nyugodtan gonoszkodni az arabó-

egyben pedig nagy hasonlatosságot mutat Josephus Flavius római-zsidó történetíró egyik hasonló közleményével, de mégis világosságot derít azokra a borzalmakra, mellyel a bekövetkezett katasztrófát már a középkori felfogás igyekezett megmagyarázni. Midőn az éhség felőfokát érte el s a férfiak is elaléltek a sok nélkülözéstől, segély pedig nemcsak, hogy nem jött, de a fenyegető veszély kívülről nőtlönött s félő volt, hogy a fékevesztett indulatu vad hordák behatolnak s megbecstelenítik hozzátartozóikat, az ősz rabbi ezt a beszédet intézte gyülekezetéhez: „Izrael férfiai! Isten a mi Atyánk, akif senki felelősségre nem vonhat úgy rendelte el, hogy a mai napon az Ő törvényeiért meghaljunk. Előtünk leselkedik a halál s így nem marad más hátra, mint mérlegelni azt, hogy mi módon halhatunk meg legdicsebbben. A menekülésre remény többé nincs! Ha ellenségeink kezeibe kerülünk, akkor nemcsak kegyetlen, hanem becstelen halállal halunk meg, mert azok nem csupán kinezni, hanem megbecsteleníteni is fognak bennünket. Ezért én azt tanácsolom nektek, hogy életünket önként adjuk vissza Teremtőnknek és ne várjuk be hóhéraink művét. Cselekedetünk ésszerű is és törvényes is s ezt hasonló esetben őseink is gyakorolták.“

A szomorú áldozatok megdermedten hallgatták az ősz rabbi utolsó beszédét, majd az élni vágyók nemtetszésüknek is kifejezési adtak. Ez utóbbi kis csoportot elkülönítették a rabbi és Josce, míg a többiek azonnal elkészültek a halálra. A két hőslékü vezető erre elégteltte az összes értéktárgyakat és szent tekerceseket, majd azonnal hozzáálltak a borzalmas áldozáshoz. A példát a szent élete miatt köztiszteltetben álló rabbi adta meg s előbb

kat, értenek ők is ahhoz, náci nélkül is. Nem kell menni nekik tanulni Berlinbe. Legfeljebb a keleti bestiák kezét foghatnak, a nyugati bestiákkal...

Bátorság — a gyávasághoz!

Ezt a furcsa címet adta a lengyel cionista munkáspárt egyik tagja, egyik cikkének, amely a „Kurjer Poznansky“ című lapban megjelent. A cikkben azzal a furcsa és eléggé el nem ítéhető ténnyel foglalkozik, hogy a prágai cionista kongresszuson nem emeltek eléggé éles hangot ama felfogásnak: mely szerint *bojkottálni kell Németországot*. A zsidó munkáspárt, amely ma dominál az Executívában, nem akart éles hangot használni. Erről ír a lapban a cionista vezér. Ehez bátorság kellett. Bátorság kell a gyávasághoz.

A „Völkisher Beobachter“ reflektál erre a cikkre és azt írja többek között: Mily bagaság a zsidóktól félni, ezektől a gyáva és becstelen emberektől. Hát lehet hinni abban, hogy egy ilyen vezetőség meg tudja vaósítani Palesztina felépítésére vonatkozó terveit? Valóban igaza van az antiszemita lapnak. *Mert lehet a „gyávaság — bátorságával“ a cionista szervezet keretein belül, a defétizmust hirdetni, a nagy kiengesztelődést, amelyet a zsidók akarnak és más senki. Sem Európában, sem pedig Ázsiában. Ez az állandó felkinálkozás — undorító és ilyen férges gyümölcsöket érlel.*

Egy ünnepelt, akinek nagymamája nem volt zsidó

Az amerikai kémikusok tudományos köre a napokban ünnepelte Münchenben dr. Richard Willstätter-t, aki az ez évi kémiai Nobel-díj nyertese, — és megkapta a legmagasabb tudományos kitüntelést, az aranyérmet. — Rendkívül érdekes ez az ünneplés már csak azért is, mert a kémiai Nobel díj nyertese nem rendelkezik árja nagymamával, sőt, hogy egyenesen kimondjuk: izraelita.

Művész perzsaszőnyegeket, szövött gobelinet, külföldi fonalakat

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti Iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölköttek.

feleségét, majd gyermekeit ölle meg egy éles késsel. Őt köveiték a halotti ima halk énekével a többi családfenntartók, míg végül csupán Jomtób rabbi és Josce, az egykori leggazdagabb angol zsidó maradtak elevenen. Most Josce kérte a rabbit, hogy ölje meg őt s midőn ez is beteljesedett, Jomtób de Joigny saját szívébe döfte a kardot.

A várból kituduló füst a kívül táborozó gonoszlovakat izgatottá tette, de midőn reggel behatoltak, nem találtak mást, mint néhány összeszáradt alig élő kísérteties lényt s a hullák százait. A duvadakat megszegyenyítő horda, jóllehet rögtön hallotta és látta a szörnyű tragédiát, mégse irgalmazott a néhány elevenen megmaradt áldozatnak s ezeket is azonnal lemészárolta afeletti dühében, hogy kincseihez nem juthatott.

Midőn a király hadjárataról visszatért, azonnal igyekezett felelősségre vonni a bűnös izgatókat, de ezek elmenekültek. Ezek közt tizenegy, zsidóknak eladósodott báró volt s ezek ellen formális peres eljárást bonyolítottak le, melynek következtében az illetők vagyonát elkobozták. Életével azonban egy se lakolt. A főizgatók részint Skótországba menekültek a király haragja elől, részint beálltak keresztes lovagoknak s azzal a yorki zsidók szörnyű tragédiája lekerült a napirendről.*) A modern város diszes épületei közül azonban máig kísértetiesen merednek ki a Clifford-torony kopár köve, melyeket zsidó mártírok csontjai forrasztanak össze.

*) Lásd Albert Hyamson: A History of the Jews in England. (2nd ed.) és I. Jacobs: The Jews of the Angevin England, továbbá Transaction of the Jewish Historical Society (pastim).

Litvinov szovjet külügyi biztos keddust csinált Varsóban

Varsóból jelentik: Pénteken a moszkvai gyorsal érdekes vendég érkezett Varsóba. Az orosz-szovjet mindenható külügyi biztos, Litvinov (családi néven Walach), — aki Amerikában utazott, hogy a szovjet elismerését forszírozza, valamint a politikai és gazdasági megegyezésre tárgyalásokat folytasson le az Egyesült Államok kormányával, — utazott keresztül és szállott ki a lengyel fővárosban.

Az orosz konzul, Antonov Ofsianka kíséretében a követség palotájába hajtatott, ahonnan később ellátogatott apjához, Walach H. varsói zsidó szállítóhoz.

Az apa és fia közötti találkozás nagyon érzékeny volt, mert már régen nem látták egymást és az apa még levelet sem kapott fiától. Litvinov, atyának házában helyezkedett el mindaddig, amíg Varsóban tartózkodott és részt vett a péntek esteli hagyományos vacsoránál, ahol az egész család összegyűlt és kedélyesen élvezte a szombati ünnepi vacsorát, amely a Kiddussal kezdődött és menijén a hal, hus leves és tarhonya szerepelt. Apja azonban nem kimélle meg őt a zmires héber dalainak élénkítésétől sem. — Vacsora után hosszú tárgyalást folytatott Amerika varsói követével és csak az éjszakai vonattal utazott tovább Amerikába.

Képek a németországi zsidó bojkottfrontról

Hogy a zsidók elleni bojkott minden hivatalos nyilatkozat ellenére, milyen intenzív erővel folyik tovább, arra igen jellemző egy hesseni városka zsidó kereskedőjének esete. A kereskedő rendelt egy vagon lisztet, amely pontosan meg is érkezett címére. A vasúti alkalmazottak azonban megtagadták a vagon kirakodását, úgy hogy a zsidó kereskedőnek egyedül kellett kiraknia az egész vagon lisztet. A hosszú és kínos munka után a zsidó kereskedő kimerülten kocsi után szaladgált, hogy üzletéhez szállítsák a lisztet. A városban azonban nem tudott egyetlen kocsi sem rávenni arra, hogy szolgálatába álljon. A kereskedőnek nem volt mit tennie, mint vállain szákonként üzletéhez hordania a lisztet. Végső soron azonban a lisztet nem tudta forgalomba hozni, mert a város nemzetiszocialista hatóságai óva intették a lakosságot, hogy a zsidó kereskedőnél vásároljanak. Egyébként ő az egyetlen zsidó kereskedő a városkában.

Konstanzban a városi tanács nyomtatott felhívásokat ragasztott ki a város összes utcáin, melyben felsorolja az összes zsidó kereskedőket, iparosokat és vállalatokat — és a lakosságot ezeknek bojkottjára szólítja fel.

A jogi élet területén is tovább folyik a zsidók kiszorítása, sőt most már a volt frontarcosokkal sem tesznek kivételt. Dr. Leyder, akit a Papen kormány idejében törvényszéki elnöknek neveztek ki, a napokban szintén elbocsátották, mert kiderült, hogy az édesanyja zsidó volt. — Lillenthal igazságügyi tanácsosnak megtiltották praxisa további folytatását. Atyja, mint kikeresztelkedett zsidó, a császári időkben igen magas pozíciót töltött be a német törvénykezésben.

— 725 zsidót távolítottak el a berlini városi kórházból. Berlin. — Dr. Klein berlini kormánybiztos közli a nyilvánossággal, hogy 1933 március 15-től—1933 októberig 725 zsidó személyt bocsátottak el a berlini állami kórházból, amelyek közül 161 orvos, 320 apolónó, mintegy 200 munkás és alkalmazott, 20 konyhaszemélyzet és 24 más foglalkozású zsidó származású alkalmazott volt. A kórházak zsidóktól való megtisztítása folyik tovább.

E menorák
Z gyertyatartók,
Ü serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,
bármily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacamul“
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

péntek: Chesvan 21, nov. 10.

Szombat: Chesvan 22, nov. 11.

Heti szidra: ה'י שרה

Heti háftóra: ה'טו דוד

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.45

gyertyagyújtás 4.50

Istentisztelet kezdete 5.00

Szombat befejezése 5.50

Felhívjuk előfizetőinket, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjában felkeresni, hogy hátralékos előfizetéseiket számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Külföldi előfizetőink nemzetközi postautalványon küldhetik be hátralékaikat. — Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunk továbbra is teljesíthesse hivatalát és hogy akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre lapunkat. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

Haláleset Duschinszky, jeruzsálemi főrabbi lakásán

— Újabb intrikák Duschinszky főrabbi körül —

Jeruzsálemből jelentik: Tragikus esemény színhelye volt Duschinszky főrabbi lakása Sábész berészsikor. Ábrahám Juda Kisch, Budapestről odaszármazott tekintélyes zsidó, a főrabbi minjányával imádkozott és megtisztelték maffirral. Amikor a maffir utolsó szavait kimondotta, hirtelen összerogyott és rövid idő után kiszendvedt. Azonnal telefonáltak a vörös mogendovédért (az illeni vöröskeresztnek megfelelő intézmény), amely kiküldött egy autót orvossal, de már nem tudott segíteni és az elhunytat lakására szállították.

A Teitelbaum párt a tragikus eseményt is agitációra használta fel. És a következő kifogást emelték: 1. A huszti főrabbi, miért hivatalos zsidó mentőkocsit, zsidó sofőrrel szombaton? 2. Szombaton telefonáltak. 3. Szombaton egy halottal elvitetett, mert lakásán kellett hagyni. — Tehát a zsidó szombat szentségét megsértették szerinük. Holott az igazság az, hogy az elhunyt amikor rosszul lett és a mentőkért telefonáltak, még élt. Az imádkozást folytatták és így a főrabbi nem is tudta, hogy mi történik a továbbiakban künt. Amellett az elhunyt családja is ott imádkozott és ők tették meg az intézkedéseket. A fő az, hogy a Teitelbaum pártiak napilapokban támadták Duschinszky főrabbit. Többek között a Hisztadruth „vallástalan” lapjában is támadást helyeztek el ellene. Hát mióta érdekli a Hisztadruth lap olvasóit az, hogy szabad-e szombaton halottat szállítani, vagy nem? Természetesen a Hisztadruth lapnak megfizették soronként a díjat és ez, mint minden más fizetelt hirt, közölte. — Tehát ismét azon jelszó alapján indultak el, hogy a vallástalanok lapját is szabad támogatni, ha a cél szentesíti az eszközt.

Jellemző, hogy a Teitelbaum párt „chassidjai” mindent elkövetnek, hogy Duschinszky főrabbi életét megkeserítsék. Ennek köszönhető, hogy Duschinszky főrabbinak még mindig nincs hivatalos temploma és nem is lesz egyhamar. Templom hiánya folytán nincs közössége sem, sőt a „Mea seárim” templomot, melyet ez ideig a bold. Sonnenfeld főrabbi z. c. l. és Kuk főrabbi használt templomi szónoklatainak felváltva, most — mint már egyik tegutóbbi számunkban közöltük — a Teitelbaum pártiak átadták teljesen a Kuk főrabbi pártívének. A cél nyilvánvaló: lehetlenné kell tenni, hogy Duschinszky főrabbinak temploma legyen.

Az ördög nem nyugszik és inkább Kuk főrabbi számára két nagy templomot akarnak jutalni, csak hogy Duschinszkynek egy sem

jusson. Az otthoni minjánya Duschinszky főrabbinak pedig nem lehet rendes, hiszen hozzáférhetetlen és ezenkívül igen sokan nem akarnak lakására menni, mivel lent, földszinten egy keresztény misszió lakása van 15—20 kikeresztelkedett zsidó gyermekkel és a lakás természetesen teli van kereszteltekkel és katolikus kegyzerekkel.

Az Agudasz-Jisroel, amely Duschinszky főrabbi odahozataláért annak idején sikraszállt, ma nem törődik vele, de lehet, hogy népszerűllennek is tartja az ügynek radikális elintézését. Teitelbaumék pártja pedig folytatja aknamunkáját a galambelkű főrabbival szemben, aki a békes szándékaitól vezetve, nem is tudja, nem is veszi észre jóformán, hogy mi történik körülötte.

A galuh zsidóságának kell felfigyelnie a Duschinszky főrabbi körül történetekre. Be kell vizsgálnia az egyre erősödő intrikákat, nehogy a vallásos zsidóságot már akkor ériék kellemetlen meglepetések, amidőn a bekövetkező eseményeken nem lesz módjában segíteni.

— Vandál módon gyaláztak meg egy ausztriai zsidó temetőt. Bécs. Az elmúlt héten az ausztriai hoheneui zsidó temetőben felháborító merénylet történt. Éjszakán kidején a merénylők behatoltak a temetőbe és ott 58 sírkövet döntöttek ki. Minthogy a hoheneui zsidó temetőben igen kevés sírhely van, a kidöntött emléktövek háromnegyed részét teszik ki az összes sírköveknek. A vizsgálat megállapította, hogy a vandál szentségtörést egy nagyobb társaság követte el. A merénylők nemcsak a sírköveket döntöttek ki és zúrták össze, de a sírokat is összetaposták. A temető előcsarnokának ablakablakait összetörték, sőt a halottaskocsit sem kímélték meg. A kirendelt csendőrség nemzetiszociálist merénylőket gyűjtött a temető meggyalázóiként. A vizsgálat erőteljesen folyik.

— Painlevé — a zsidóbarát. Páris. Az elmúlt héten elhunyt francia államférfi, Paul Painlevé, egyike volt a jelenkor azon nagy államférfiainak, aki az üldözött zsidóság sorsát szíven viselte és a nagyhorderejű zsidókérdés megoldását a palesztinai nemzeti otthon megteremtésében látta. Painlevé ezenkívül tisztelője is volt a zsidóságnak és a zsidó eszméknek. Mint francia miniszterelnök, több ízben hivatalosan is kifejezte a francia köztársaság meleg szimpatiaját a zsidó nemzeti gondolat és az orszáépítés iránt. Az utóbbi időben különböző nyilvános előadásokon is fellépett, — és erőteljesen állástfoglalt az antiszemita mozgalmakkal szemben. Sohasem felejtkezett el, hogy a zsidó nemzeti otthon fontosságáról beszéljen, ahol otthon és nyugalmat talál a zsidó szellem és pozitív tevékenység.

— A héber iskolák államosításáért. A csehszlovákiai zsidó párt már hosszabb idő óta folytat beható tanácskozásokat Dérer kultuszminiszterrel hogy a munkácsi héber népiskolát államosítsák. Amintogy létezik Csehszlovákiában államilag támogatott német, román, lengyel és magyar iskola, úgy legyen zsidó kisebbségi iskola is. A zsidó párt ezért helyez nagy nyit a munkácsi iskola államosítására, mert ez például szolgálhat arra, hogy az összes csehszlovákiai héber iskolákat, amelyből jelenleg 7 népiszkola és 1 gimnázium működik, államosítsák. A miniszter kedvező elintézkedést ígért.

— Eljegyzés. Hersch Izidor a Ceire Mizrahi alelnöke Hida, eljegyezte Herskovits Terikét Budapest (Vecsés). A hida Ceire Mizrahi sok szerencsét kíván agilis és lelkes alelnökének.

— A nagyszöllősi vándortanító, akitől a múlt heti számunkban azt írtuk, hogy meggyilkolták, kiderült, hogy öngyilkosságot követett el. Az öngyilkos, akit viseltes ruhájában temettek el, feleséget és egy gyermeket hagyott hátra.

— Borzalmas módon gyilkoltak meg egy jasi zsidó kereskedőpárt. Jasiban borzalmas rablőgyilkosság történt, amelynek a város egyik gazdag zsidó kereskedője esett áldozatul. Éjjel tizenkét órakor a Sr. Anastasiu Panu 52. szám alatti ház előtt elhaladó járókelők észrevették, hogy a házban tűz ütött ki. Azonnal behatoltak a lakásba, ahol Berger Salamon kereskedő és Berta nevű feleségének irtózatosan megcsontított holttestét találták meg. A kereskedő pár két gyermekét sikerült az utolsó pillanatban kimenteni a lángok közül. — A borzalmas bűntény ügyében nagy erővel vezette be a nyomozást a jasi rendőrség. Kihallgatták a két gyermeket, akik közül az egyik visszaemlékezett arra, hogy édesapjának kellemetlenségei voltak egy Haralambie nevű szolgálóval. A Berger házaspár szolgálójából néhány nappal ezelőtt lépett ki egy Anica nevű cselédleány, aki maga helyett szülőfalujából egy Maria Pacinta nevű szolgálót ajánlott fel. Ez azzal a kidolgozott tervvel szegődött el, hogy résztvegyen a házaspár meggyilkolásában.

Egy jó ötletért 5000 Lei

a DIANA sósorszesz közönség pályázatán

Azt a baráti kapcsolatot, mely eddig is megvolt a DIANA sósorszesz fogyasztói és gyártói között; szorosabbra akarjuk fűzni! Az a meggyőződésünk, hogy a közönség a legjobb reklámtervező, tehát pályázatot hirdetünk a közönség részére, reklámötletekre.

A DIANA pályázat tárgya:

a DIANA sósorszesz. Aki csak egyszer is megvette, egész életén át használja ezt az élelet, erőt, egészséget adó háziszert. Olthon, sportnál, utazásnál, kirándulásnál nélkülözhetetlen. Gyermekek és felnőttek, szegény és gazdag, egészséges és beteg egyformán használja. Olyan fontos, akár a mindennapi kenyér. (Részletes használati utasítás minden üveghez mellékelve.)

A DIANA pályázat formája:

beküldhető rajz, vers, jelmondat, szöveg és egyéb reklámötlet. A rajzoknál nem a tökéletes kidolgozás, hanem az ötlet a fontos: a vers legfeljebb négy soros, patlogó rímű, könnyen megjegyezhető szöveg; a jelmondat néhány szavas szöveg legyen, mely a DIANA sósorszesz utólrhetetlenségét és számos jó tulajdonságát hirdeti! Egyéb reklámötletre a legtagabb tér kínálkozik! Ezt legfeljebb 15—20 sorban kérjük leírni és beküldeni. Kérjük a papírnak csak egy oldalára írni!

A DIANA pályázat feltétele:

A pályázaton mindenki résztvehet, aki pályamunkájával együtt egy DIANA sósorszesz használati utasítást küld és a pályázati hirdetés szelvényét mellékel.

A pályázat határideje:

1933 november 30.

Eredményt a lapokban közöljük.

DIJAK:

I. díj	5000 Lei
II. „	3000 Lei
III. „	2000 Lei
IV. „	1000 Lei

ezenkívül 20 vigaszdíj, összesen 15.000 lej értékben.

A pályaművek közül zsűri válogatja ki a nyerteseket!

A zsűri döntése megfellebbezhetetlen! A nyertes pályaművek minden jogukkal együtt a DIANA tulajdonába mennek át. Egy résztvevő többféle tervvel is pályázhat, csak arra kérünk mindenkit, hogy minden tervét külön papírlapon küldje be az alábbi címre, persze egy borítékban:

DIANA TIMIȘOARA

Várjuk a pályamunkákat!

Itt levágandó és beküldendő!

39. Pályázati szelvény

Alulírott mellékeltem ..... drb pályamunkával részveszek a DIANA sósorszesz pályázatán. A hirdettelt feltételeket kötelezőleg elismerem.

Mellékelendő:

1. Egy DIANA sósorszesz használati utasítás.

2. A pályamunkák.

(olvasható aláírás.)

Pontok cím.

— Hatalmas veszteségei vannak a német postának a zsidó bojkott következtében. Berlin. — A sajtónak adott nyilatkozatában a postatigyminiszter kijelentette, hogy az ez évi postaforgalom 600.000.000 márkával alacsonyabb, mint az előző évi. Ennek okát abban látja, hogy a zsidókat kiszorították a gazdasági élet területéről. A 600 milliós deficit azonban nem ejli gondolkodóba a német postaminisztert, mert nyilatkozatában azt is kijelentette, hogy mindezek ellenére a zsidók bojkottálását tovább folytatják.

— Elűzik a zsidó vállalkozókat. Berlin. Noha a kormány külföld felé a landóan azt hangoztatja, hogy a zsidók számára a kereskedelmi és vállalkozó terénemot nem zárta el, nap mint nap érkeznek jelentések, melyek a zsidó tulajdonosok és vállalkozók kiszorításáról adnak hírt. A nemzetiszocialisták megtalálják a módját annak, hogy törvényes keretek között hogyan lehet eredményes bojkottpropagandát kifejteni. Kényszerítik a zsidó vállalatokat érdekébenük árúbabocsajjtására és könnyen elképzelhető, hogy ez milyen árak és körülmények között történik. Legutóbb a breszlai világhíres Bielschowsky zsidó cégtől vették át a hatalmas áruházat, majd az összes zsidó alkalmazottakat elbocsajtották azon a címen, hogy a közet falára hitlerellenes jelszavakat írtak. Ugyanez volt az 50 éve fenálló Th. Schatzky könyvkidó cégnek a sorsa, akitől „megvásárolták” a részvényeit és azután nyugugalomba küldték.

— A horogkeresztesek maguknak vindikálják a palesztinai zavargások „erkölcsi” eredményeit. Berlin. — Köpenickben egy nagygyűlés alkalmával Schopmann, nemzetiszocialista vezető megemlékezett a palesztinai arab zavargásokról és kijelentette, hogy azt a horogkeresztes propaganda hívta életre. Hitler műve — mondta a vezér — nemcsak a német birodalmat öleli fel, de az egész világ öntudatos nemzeti tömegeit is forrongásba hozta, amelynek egyik ilyen állomása volt a palesztinai arab megmozdulás. Nem tudjuk minek örülnek annyira a nemzetiszocialisták a palesztinai zavargások kapcsán. Talán az angol katonák sortüze, vagy a sok arab halott tetszik nekik, akiket a féktelen agitáció kergetett a gépfegyverek elé?

— Ujra kísért a palesztinai parlament kérdése. A palesztinai főkörmányzó kijelentette az újságírók előtt, hogy a zsidóknak nem kell semmitől sem tartaniuk, mert a kormány ura a helyzetnek és elyom minden esetleges zendülést. — Ugyanakkor szóba került a már régen kísértő palesztinai parlament kérdése is, mire a kormányzó megnyugtatta az arabokat, hogy rövidesen arra is sor kerül. Közvetlenül a városi tanácsválasztások után, megejtik a parlamenti választásokat is. — A főkörmányzó az a kijelentése rendkívüli helyzet elé állítja újra a cionista politikai köröket, mert a palesztinai parlament létrejötte súlyos csapást mérne a zsidó építőmunkára. A parlamentben ugyanis az arabok kerülne be túlsúlyban és így módjukban lenne keresztülvinni veszélyes sovén politikáikat. Az angol kormány úgy látja újra azt a politikát követi, hogy amit egyik kezével ad, azt a másikkal sokszorosan visszaveszi. A jogosan elnyomott arab zendülésért, most a jelek szerint a parlamenttel akarja kiengesztelni az arabokat. A parlament napirendre kerülése komoly aggodalmakra ad okot és ha tekintetbe vesszük a cionista executive jelenlegi összetételét, nemsok reménység lehet arra, hogy sikerülne fog ezt a veszélyes akciót újra elhárítani.

— Bojkottáljuk a németországi áruhat, hogy megszűnjenek az antiszemita zsidóüldözései. Ha palesztinai árut vásárolunk, úgy előnybe részesítjük a zsidó Palesztinát — Hitler Németországgal szemben.

— Olvasóink b. figyelmét e helyen is felhívjuk, az országszerte ismert Henrich Franck Söhne S. A. R. București-Brasov cég hirdetés sorozatára.

— Hitler származása. Csak rövid ideje annak, hogy a világsajtó szenzációs leleplezéseket közzölt Hitler állítólagos zsidó származásáról, amelyhez most egy kairói újság szenzációs hírrel csatlakozik. Azt írja ugyanis, hogy a szerkesztőségben megjelent egy Hitler Jakob nevezetű zsidó, kinek az apja a kairói zsidó temetőben nyugszik. Hitler Jakob azt állítja, hogy Adolf neki rokona és azoktól származik, akik a három Hitler fiú közül Ausztriában maradtak. Mutatott egy fényképet, amely őt fiatal korában ábrázolja, amelyen tisztán felismerhető a hasonlatosság közte és Adolf között. Hitler Jakob annyira biztos abban, hogy ő rokona Adolfnak hogy proponálta, hogy vegyenek vérvizsgálatot tőle és a kancellártól és állapítsák így meg a vérrokonságot. Végül még valóban kiderül a nagy Adolfról, hogy az „alacsonyrendű” zsidó fajtól származik.

Tilos, tilos, tilos...

Németországban ma a zsidók számára minden tilos. Tilos belépni, tilos kilépni, tilos színházba járni és tilos az uccára menni. Tilos a kávéház, tilos a vendéglő, tilos fürdeni és tilos piszkosnak lenni. Tilos kikezresztelkedni és tilos zsidónak lenni. Tilos élni és tilos meghalni. Wollersdorfban például tilos a zsidóknak nyilvános helyekre menni. Bubenreuth-ban a városi parkok területére tilos lépni és Heroldsberg-ben a gőzfűrdőben nem kívánatos elemek a zsidók.

Sőt nemcsak a zsidóknak tilos, de tilos a nemzetiszocialistáknak is. Nekik például zsidó leányokkal érintkezni tilos. Udvarolni tilos, sétálni velük tilos és vendéglőben zsidó családokkal együtt étkezni tilos. Tilos a zsidóknál vásárolni, házasodni, keveredni és bepiszkítani a germán nemes árja fajt.

De nemcsak a zsidóknak és nemcsak a nemzetiszocialistáknak tilos, de tilos a kutyáknak is. A kutyáknak például tilos az uccán illelkenedni és mindenféle kétes származású kóbor kutyával kereszteződni. A fajtiszta kutyáknak tilos elveszteni fajtisztaságukat és kompromitálni az állatvilágot.

Tilos vadászni és tilos halászni. Tilos rituálisan sachtolni és az ártatlan állatokat kizozni. Tilos és milliószor is tilos olvasni, írni, tanulni, hallgatni és beszélni, születni és táplálkozni. Csak egyetlen egy dolog nem tilos: a zsidókat ütni, rugni, kizozni és lepuftantani...

Heil Hitler és a harmadik birodalom...

Mellőzték az ünnepségeket a haifai kikötő megnyitásánál

Haifa. — November 1-én nyílt meg az előzetes tervek szerint a haifai kikötő. Sir Arthur Wauchope főkörmányzó is megjelent a hivatalos aktusnál, midőn a kikötőt átadták a forgalom számára. A haifai kikötő modern felszerelésére és rendkívül jó fekvésére való tekintettel a közéletet egyik legjelentékenyebb kikötője lett. A haifai verecs zendülés következtében még mindig tartó nyomászító hangulat miatt a kikötő megnyitásánál mellőztek minden ünnepi ceremóniát. A megnyitással egyidejűleg az angol gyarmatügyi minisztérium felhívást küldött Palesztina lakosságához, melyben közli, hogy a palesztinai mandátummal vállalt kötelezettségeinek, úgy a zsidókkal, mint az arabokkal szemben maradéktalanul eleget fog tenni és legfontosabb feladatát, a rend fenntartását, hűen teljesíteni fogja.

— Egy logikus hang... Targul-Neamfin, Mátasá ügyvéd előadást tartott nagy hallgatóság előtt: „Mit értünk nacionalizmus alatt?” címen. Az előadást nagyon sok vasgárdista hallgatta végig. Többek között a következőket mondotta Mátasá: „A mi országunkban a zsidók épen olyan hazofiak, mint a többi országokban. Az itt élő zsidók össze vannak nőve a román földdel és a román néppel. Itt születtek és itt vannak eltemetve az őseik. Ugy ők, mint azok a zsidók, akik a háboru után jöttek az országba, a kereskedelmi életnek lendületet adnak és csak az ország hasznára dolgoznak. Ellenük törni annyi, mint az ország ellen törni”.

— 170.000 politikai fogoly a német internálótáborokban. Genf. — Dr. Max Diamant által a Népszövetséghez benyújtott petíció pontos adatokkal igazolja, hogy jelenleg Németország különböző koncentrációtáborában 170.000 politikai fogoly tengődik, amely legbeszédesebb dokumentuma annak a rabszolgarendszernek, amelyet a német kormány folytat. A „Temps” jelentése szerint az antiszemita üldözések rendületlenül folynak tovább. A vegyesházasságok elleni küzdelem során Landsbergben tartóztattak egy zsidó orvost és feleségét, aki azelőtt keresztény volt. A nemzetiszocialisták kényszerítették a házaspárt, hogy táblával nyakukban végigvonuljanak az uccákon, amelyen az a felírás volt olvasható, hogy vegyesházasság a német faj ellen elkövetett bűntény.

— „Nem szabad enyhülnie a zsidó pestis elleni küzdelemnek.” A fenti sokatmondó cím alatt felhívás jelent meg az elmúlt napokban a „Neidenburger Zeitung”-ban, amely többek között a következőket tartalmazza: „Juda elleni küzdelemnek még hosszú ideig nem szabad véget érni. Ne fáradjatok ki a felvilágosító munkában és amit ezzel egyet jelent, a zsidók elleni megsemmisítő harc folytatásában. A nemzetközi zsidó rablóbanda csak akkor válik nagyon is veszélyessé számunkra, ha megszakítjuk a felvilágosító munkánkat. Minden zsidó legfontosabb feladatának azt tekintjük, hogy tönkretegyje a német népet. Ezért őrizkedietek úgy töltek, mint a gyilkoló pestistől... Aki tehát zsidókkal barátkozik, legyen az akár milyen „ártalmatlan” szórakozás is, alkalmatlanná teszi magát arra, hogy a harmadik birodalom harcosai között sorakozhasson. A harcnak tovább kell folynia mindaddig, míg szép városunkban egyetlen zsidó is marad. Nem virrad addig ránk egy szebb jövő, míg nem minden egyes német nem lesz antiszemita a szó valóságos értelmében.” No és hogyan is mondja Genfben röviddel ezelőtt Göbels: „A zsidók hálások lehetnek számunkra, hogy az ellenük folyó harcol törvényes keretek között folytatjuk.”

— Tűz egy zsidó kórházban. Csernovic. — Orhei bukovinai város zsidó kórházában veszedelmes tűz ütött ki október 27-ére virradó éjszaka. A betegek közül pánik tört ki, azonban az idejekorán érkezett tűzoltók és rendőrség kimentette őket. Két órai nehéz, megfeszített munka után sikerült csak a tüzet lokalizálni.

Gondoskodjék öreg napjairól és időelőtti munkaképtelenség esetére!

Ezt könnyen megteheti, ha jövedelméhez mért havi fizetések ellenében

Járadékkal kapcsolatos

NYUGDIJBIZTOSÍTÁST

köt nálunk.

KÜLÖNLEGES ELŐNYÖK:

1. Orvosi vizsgálat nem szükséges, csupán 2 évi várakozási idő.
2. Baleset által okozott rokkantság esetén várakozási idő sincsen.
3. Kényelmes fizetések havi díjrészekben.
4. Vásárolhat biztosítási éveket kedvező feltételekkel
5. Megfiamadhatatlan a biztosítás egy évi fennállás után.
6. Nem vész el a pénz akkor sem, ha csak egy évi díjat fizetett.
7. Megszakíthatja és újból felveheti a díjtizedést (pl. rossz üzletmenetnél és állástalanság esetén, stb)
8. Visszavásárolható vagy kölcsönrel terhelhető kedvező feltételekkel 3 évi díj fizetése után.
9. Tőkésítés kedvező feltételekkel.

Minél előbb kezd meg, annál jobban értékesítheti megtakarított pénzét!

Felvilágosítást és díjszámítást költségmentesen nyújtunk.

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

Központi székhelye: WIEN

Erdélyi igazgatóság Cluj, Str. N. Iorga 16. Telefonszám 11-48

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13 számában 1929 jan. 16-án. Alapszabályok közölve Mon. Of. 45-1929. Bejegyezve az illovi törvényszéknél a cégjegyzékbe 1929 január 21-én 6. sz. alatt

Palesztinai hírek

Amanban (Transjordánia), a jaffai véres demonstráció kapcsán tiltakozó demonstráció folyt le Emir Abdulla vezetésével. A szónok nyugalomra intette a gyülekezetet. Kijelentette, hogy a palesztinai kormány ígéretet tett a zsidóságnak, amit be kell váltania.

Pardesz Channa, a Somron völgyében 689 ben a „nadav hajadia” által alapított mintakolóniája, az elmúlt hetekben ujonnan megnyitott négytanerős iskolája számára pályázatot hirdetett 4 tanerő felvételére. A pályázatra reflektált egy kiváló képzettségű mizrahi tanítónő is, akit dr. Rieger tanfelügyelő azzal utasított el, ahogy mindaddig, míg a hisztadruth iskolái pótolni tudják a tanerőket, nem vehetik igénybe a szolgáltatást. Ez világosan kifejezve annyit jelent, hogy a hisztadruth politikája következtében a vallásos tanerők nem nyerhetnek elhelyezést a szentföldi iskolákban, csak a vallástalan szellemben nevelt tanerők.

Chederában egy új gimnázium létesült.

A jeruzsálemi egészségügyi hivatal jelentése szerint újabb 81 zsidó orvost engedélyt Jeruzsálemben, Telawwbán, Haifában és Petach-Tikvában praxisuk kifejtésére. Ezek közül 16 nő. Ugyanakkor 21 fogorvos, akik közül 3 nő, valamint 8 gyógyszerész és 5 szülésznő is működési engedélyt kapott.

Damaskusi jelentések szerint Szíriában több nemzetiszocialista agitátor vettek őrizetbe, akik röpcédulákat terjesztettek az arab lakosság között. A röpiratok forradalmi ellenállásra szólították fel az arabokat az angol és franc a járom lerázása érdekében és pogromra uszították a lakosságot. A vizsgálat megállapította, hogy a röpiratokat Németországban állították elő. A letartóztatásoknak diplomáciai folytatása lesz.

Vaad Leumi, a palesztinai jitsuv képviselőtestülete a pénteki sztrájk előtt felhívást intézett az arab lakossághoz, melyben rámutatott a zsidó bevándorlásnak, mint építő tényezőnek kedvező kihatásaira az ország egyetemes gazdasági fejlődése szempontjából. Párhuzamot vont a felhívás Palesztina és a többi szomszédállamok gazdasági helyzete között, kifejtve, hogy míg a többi arablakta országokból lömegesen vándorolnak ki az arabok, Palesztinában újabb és újabb elhelyezkedési lehetőségeket találunk az arab tömegek a zsidó kolonizáció és az ország általános fejlődése folytán. A zsidó vállalatoknak köszönhető, hogy a kormány állandóan költségvetési fölösleggel rendelkezik, mely az összlakosság javára szolgál. Közlöképpen békére és nyugalomra intette a Vaad Leumi az arab lakosságot, mert csak ez biztosíthatja az ország további fejlődését és az egész lakosság jólétét. A diaspora zsidóságot pedig felszólítja, hogy ne engedje magát megfélemlíteni a palesztinai zsidóság ellen szított hamis vádak által és fokozza munkáját a zsidó bevándorlás és kolonizáció szolgálatában.

A „Maraat al Sher” című arab lap is felhívást intézett az arab vezetőkhez, hogy tartózkodjanak az ország és a lakosság egyetemes érdekeit és inkább az ország gazdaságával törődjenek, mint a politikával, mely mindenre nézve káros. A lap rámutat arra, hogy az arab vezetők a lakosság kárára mindannyiszor elmulasztották kihasználni a zsidó vállalatoknál adódó elhelyezkedési lehetőségeket. Az arab vezetők elhanyagolták nemzeti kötelességeiket.

A Triesztből érkezett „Martha Washington” nevű hajó, amelyet néhány napig nem engedtek a palesztinai kikötők felé, hanem Port Said felé irányították, 1. én, szerdán teljesen rendben kikötött Jaffában. Ugyancsak kikötöttek a többi országból érkező hajók is. A jövőre vonatkozólag a kormány egyelőre azt az utasítást adta a hajózársaságoknak, hogy hajtóként legfeljebb 250 „emigráns” küldhető Palesztinába.

Jaffában, az elesett arabok temetésén az áldozatok női hozzátartozói elkeseredetten fakadtak ki az effendik ellen, „akik meggyilkolták férjeiket.” Ezzel fejezték ki az arab vezérek iránti gyűlöletüket, akik állítólag biztatták őket, hogy a rendőrség nem fog a lázadók ellen fordulni.

A „Times” legújabb száma az arab executive „békéfeltételeit” tartalmazza. Ezek a következők: A zsidó bevándorlás további megszüntetése, megállapítása annak, hogy az ország több lakost nem fogadhat be, a zsidóknak tilos ezenül földet venni. Egy szóval a Balfour-deklaráció teljes hatályon kívül helyezését szerelnék az arabok.

Jeruzsálem új vízvezetékének és a vízművekkel járó forrásokkal való összeköttetés tervét teljesen készre és rövidesen megindul a munka. A csővezeték Ras el-Einből (Petach Tikva mellett) fog kiindulni és két közbenes állomás fogja a vizet felszívattatni. Az első ilyen állomás Jaffa és Jeruzsálem között Kubeb arab falu határában, a másik Abu Gusch mellett lesz. Ez az állomás magasabban fekszik, mint Jeruzsálem és így a víz minden gépi segítség nélkül fog Jeruzsálem felé folyni. Az új vízmű negyedmillió fontba kerül, a csővezeték maga 100.000 fontba. A kormány kétféle fontnyi kölcsönt bocsátott a mű elkészítése céljából rendelkezésre. Egy angol mérnök vezeti a munkálatokat. Ezzel Jeruzsálem a legmodernebb és a legegészségesebb vízvezetékkel lesz ellátva és nem lesznek többé vízmérésiák a városban.

A Bné Benjámin és a Hánótájá ültetvényes társaság által alapított és az elhunyt nagy filantrop, Nathan Strauss nevére elnevezet Nathania kolónián egy templom alapkövét rakták le

Sorsdöntő lépés...

lehet mindenki számára
belépni az állami osztálysorsjáték sorsjegyárúsítóhoz,

MERT.....

November 9-én kezdődő 4-ik állami
osztálysorsjáték nyereménysorozata

páratlan nyerési esélyeket nyújt!

A játék tartama alatt kisorsolásra kerül:

Tizenhárom főnyeremény **1.000.000** leitől **5.000.000** lejig

Ötvenhárom nagynyeremény **100.000** leitől **5.000.000** lejig

Negyvenezer nyeremény **244.000.000** leit meghaladó értékben

Öt jutalom egyenként **1.000.000** vagy

Egy nagy jutalom **5.000.000** lei

Lépjén be reménységgel már az I-ső osztályba, hogy mind az öt osztály nyerési esélyeit kihasználhassa, mert az időközben belépő játékosok már a lejátszott osztályok árát amugy is meg kell fizessék.

Vásároljon reménységgel sorsjegyet már az I-ső osztályra, amelynek főnyereménye

már 1.000.000 Lei

Mindenkinek,

minden egyes sorsjegynek

egyenlő nyerési esélyei vannak

az Állami Osztálysorsjátékon

I-ső osztály huzása már November 9 és 10-én!

SORSJEGYÁRAK:

$\frac{1}{8}$ **125 Lei** $\frac{1}{4}$ **250 Lei** $\frac{1}{2}$ **500 Lei** $\frac{1}{1}$ **1000 Lei**
osztályonként

Vegyen vagy rendeljen postán

Állami Osztálysorsjegyet az erdélyrészi hivatalos főelárúsító

BANCA ILIESCU S. A. Cluj-tól

amely a legszerencsésebb főelárúsításnak bizonyult és ezen ideig **28.000.000** leit meghaladó összeget fizetett ki készpénzben nyeremények címén!

Fiókok és ügynökségek egész Erdély és Bánát területén!

Képviselőink: **Oradea, Kollmann Kálmán, Str. Avram Tancu 14**

A Mizrahi Világszervezet állásfoglal az Arlosoroff-akció ellen

A Mizrahi Világszervezet jeruzsálemi központja a közelmúlt napokban körlevélben fordult összes szervezeteihez, amelyben a központi vezetőség a most meginduló Arlosoroff-akcióval kapcsolatban a következőket szegzi le és ajánlja az összes szervezetek figyelmébe: Az Arlosoroff-alapot a cionista baloldali munkásság teremtette meg és ők voltak azok, akik már a kongresszus előtt különböző országokban utasítást adtak az Arlosoroff-alap propagálására. A kongresszus tartama alatt pedig a baloldali képviselők azt az alkalmat használták ki az Arlosoroff-akció megszavaztatására és keresztülvételére, midőn a

cionista polgári pártok a Mizrachival együtt elhagyták a kongresszus termét.

Bizonyosra vehetjük, hogyha a Hisztadruth ígéreteit be is tartja és az alapot kolonizációs célokra, valamint a német zsidó menekült gyermekek elhelyezésére is fordítja, ez is az ő akaratuk és szellemük szerint fog megtörténni. Eppen ezért a mi viszonyunknak az Arlosoroff-alaphoz teljesen negatívnak kell lennie, sőt nemcsak, hogy nem szabad résztvevünk az erre a célra szervezett különböző bizottságok munkájában, de mint privát személyek sem szabad adakoznunk az alap céljaira. Tesszük ezt azért, mert a Hisztadruth, amely olyan negatívan viselkedik vallásunkkal és szentségeinkkel szemben, teremtette ezt az alapot és diszponál fölötte.

RÖVID HIREK

BÉCS. Starhenberg herceg, az osztrák kormány Heimwehr vezére és minisztere erős kirohanást intéz Dr. Benes cseh külügyminiszter ellen azért, mivel bécsi tartozkodása alkalmával figyelmeztette az osztrák kormányt, hogy helyesebben tenné, ha Ausztriában demokratikus államrendszert léptetne életbe.

MOSZKVA. A német mérnököket a szovjet leépíti, és francia mérnökökkel pótolja.

FOKVÁROS. A londoni „Times” levezetőjének jelentése szerint a délafrikai zsidóság körében élénk nyugtalanság uralkodik a német befolyás következtében intenzíven meginduló antiszemita agitációk miatt. Hatalmas falragaszoktól kezdve, levélbélyegnagyságu röpiratokig jelennek meg különböző tartalmu irgató iratok, melyek a német horogkeresztes szellemben a zsidók ellen izgatnak féktelenül. A mozgalmat az úgynevezett „szürkeingesek” vezetik. Megnyugtató, hogy egy törvénytervezet fekszik Délafrika kormányzója előtt, amely a náci-mozgalmat illegálisnak minősíti. Minthogy azonban a kormányzó még nem írta át ezt a tervezetet a féktelen horogkeresztes propagandának semmi sem állja útját.

PRÁGA. Hlinka parlamenti beszéde közben egy szlovák képviselő meglámadta a kormányt zsidó barátokozás végett és erősen kritizálta a kormányt, hogy engedélyezze a cionista világkongresszusnak Prágában való megtartását.

BERLIN. A góthai nemzetiszocialista pártvezetőség hivatalosan közölte a nyilvánossággal, hogy a zsidóktól nem kívánják meg a német köszöntés alkalmazását, sőt nem is kívánatos, hogy így köszönjenek. — A napokban itt elhunyt dr. Heinrich Joachim, az orvosi jog egyik legkiválóbb ismerője. Tagja volt a német orvosi kamarának. Hitlerék megfosztották összes hivatalától és fivérével együtt internálótáborba zárták. Csak röviddel ezelőtt szabadult ki a nemzetiszocialisták karmaiból, hol olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy súlyos sebibe belehalt. — Backensfield németországi városka valamennyi zsidó lakosát letartóztatták és internálótáborban helyezték el. — Mannheimban pikétokat hordoznak az utcán, amelyben ez a felírás olvasható: „Das Juden Tod, ist unser Brot.”

GENE. A népszövetségi tanács a német menekültek segélyezésére alakult bizottság élére az amerikai James MacDonaldot nevezte ki.

JERUZSÁLEM. Az utóbbi időben 7 zsidó rendőr hagyta ott szabad akaratából állását, mert a fizetési és szolgálati feltételek rendkívül rosszak.

DREZDA. Göbels német propaganda miniszter egyik drezdai előadása alkalmával kijelentette, hogy a német kormány a zsidó kérdés tekintetében már megoldotta a megoldásra váró problémákat és most már az egészet ad acta teszi.

DANZIG. Danzigban a téli segélyreszoruló jelentek közül a zsidókat nem veszik fel a segélyezendőkhöz listájába. Batzer szenátor nyilatkozata szerint a zsidó szegények támogatása a zsidó közönség feladata. — A német zsidók mintájára itt is megalakították a zsidó kultúrászövetséget, melynek alakuló ünnepélye a danzigi zsinagógában folyt le 2000 ember részvételével.

LONDON. Az elmúlt héten folyt le Londonban mintegy 100 delegátus részvételével a angol segélybizottság konferenciája. A kongresszust dr. Herz országos főrabbi nyitotta meg. A Németországból eddig menekült zsidók számát 65.000-re becsülik. Eddig 525.000 fontot gyűjtöttek a menekültek segélyezésére. Hosszabb jelentést tett Neville Laski, majd a vasárnapi ülésen felszólaltak dr. Weizmann, dr. Lévi főrabbi, Leo Motzkin és Margosches amerikai delegátus. A tanácskozáson az Aguda delegátusai is résztvettek.

RIGA. A rigai városi tanács elvetette a lett fasisztáknak azt a javaslatát, hogy foglalják le a zsidók vagyonait a téli segélyakció levezetésének céljaira. A lett fasiszták, akik eleinte harcolt hirdettek „a zsidók és németek ellen” — az intenzív német nemzetiszocialista külföldi propaganda befolyására, kizárólag csak a zsidók ellen harcolnak.

PÁRIS. Jacques Stern, francia zsidó képviselőt, tengerészeti miniszternek nevezte ki az új francia Sarrault-kormány. — Stern, aki 1881-ben született, már 1930-ban beiktatott volt a hivatalban. Jelenleg ő az egyetlen zsidó tagja a francia kabinetnek.

A gilau-i orth. izr. hitközségben, amelynek több évtizedes belbékéjét az utóbbi időben felkavarta azon körülmény, hogy a hitközség jóhiszeműségével visszaélve egy rabbiképesítéssel nem is rendelkező apahidai nyersbőrkereskedő, a hitközség irányítását, meglehetősen nagy honoráció ellenében magának igényelte. Sőt anyagi érdekeit megvéendő, a cluj-i orth. izr. Központi Irodához fordult. A kis hitközség, amelynek 42 tagja és mészője is van, f. hó 5-én tüzte ki az új eljárás megválasztását, hogy további vitát ne kepezzen, kik jogosultak a hitközség irányítására. Az új vezetőség a következőképpen alakult: Elnök: *Lusztig Mór*, Gondnok: *Lebovits Miksa*, Pénztárnok: *Biedermann Márton*, Ellenőr: *Rosenberger Sándor*, Jegyző: *Rosenberger József*. — A hitközség, annak rabbija és az orth. Központi Iroda közli világra rövidesen visszatérünk.

A Zsidó Párt első országos kongresszusának megnyitása

Dr. Fischer Tivadar elnöki megnyitója

Bukarest. — Kedd délelőtt tíz órakor impozáns keretek között nyílt meg a Zsidó Párt első országos kongresszusa 208 delegátus és nagyszámu hallgatóközönség részvételével. Beszarábia 61, Bukovina 15, Erdély 33, az Ókirályság zsidósága pedig 101 választott delegátussal képviseltette magát a kongresszuson.

A „Izbânda” nagytermét zsúfolásig megtöltötte a delegátusok, a vendégek és a zsidóság különböző rétegeiből rekrutálódott hallgatósság tömege. Tíz óra után néhány perccel a pártvezetőség lépett a terembe, dr. Fischer Tivadar elnökkel az élén, akit hosszantartó meleg ünneplésben részesített a kongresszus.

Általános figyelem közepette kezdte meg Fischer Tivadar elnöki megnyitóbeszédét. Üdvözli a delegátusokat, a vendégeket, majd rámutat a kongresszus feladataira.

Súlyos időket él ma át az egész zsidó nép. Sorsdöntő, történelmi periódus ez, amely rányomja bélyegét a mi kongresszusunkra is és az összes népi erő koncentrációját követeli. A Zsidó Párt az a szerv, egyetlen politikai organizmus, melynek magában kell foglalnia az ittlévő zsidóság összes erőit.

A párt alapelvei

A pártelnök ezután leszögezi a Zsidó Párt alapelveit.

Rámutatván a Zsidó Párt politikai célkitűzéseire, követeli az állampolgársági és a választási törvény reformját, hogy azon a csak egy százalékkal rendelkező csoportok is megfelelő képviselőt jussanak. Követeli az alkotmányos rend megvédésére vonatkozó törvények végrehajtását, a zsidók felvételét a közhivatalokba, a zsidó felekezet egyenjogúságát a többi egyházakkal szemben és a zsidó iskolák szubvencionálását a zsidó lakosság teherviselésének arányában.

Dr. Fischer Tivadar beszédének további során hangsúlyozza, hogy a Zsidó Párt, amely a legnagyobb bizalommal viseltette a nemzeti parasztpárti ígéreteit, kénytelen ellenzékbe lépni a mai kormánnyal szemben. Erre kényszeríti az a körülmény, hogy a hatóságok bünyös passzivitással kísérik az országban dúló féktelen antiszemita agitációkat. A többi román pártokhoz való kapcsolataink a teljes respektus és semlegesség alapjain állanak. A többi kisebbségi pártokat illetőleg, a dolgok természeténél fogva a Zsidó Párt szükségének tartja a többi kisebbségekkel való együttműködést.

Beszédének befejező részében a pártelnök hangsúlyozza, hogy ez a kongresszus az ország egész zsidó lakosságát képviseli. Felhívja a delegátusok figyelmét azokra a nagy feladatokra és kötelezettségekre, amelyek erre a kongresszusra hárulnak.

A kongresszus elnöksége

A megnyitó beszéd elhangzása után a delegátusok telemelkednek helyeikről és hosszantartó meleg ünneplésben részesítik az elnököt.

Ezután a kongresszus elnökségének megválasztására került sor, melynek tagjai dr. Fried Ábrahám (Erdély), S. E. Lueger (Bukovina), Fuchs Salamon (Beszarábia) és G. I. Segal (Regát) lettek. A kongresszus tiltakozásával Kaszner Rezsőt választották meg.

A kongresszus további lefolyását legközelebbi számunkban közöljük.

Az erdélyi Palesztinahivatal közleményei: Az executive legújabb utasítása szerint Erdélynek 33 certifikát (és nem 43 mint azt eddig gondoltuk) áll rendelkezésére, amelyet ugyancsak az Executive utasításai szerint a következő szakmunkások részére kell kiadnunk: Kőműves, mázó, betonmunkás, épületasztalos, parkettázó, vízvezetékészrelő és szobafestő. Kérjük az összes helyi Palesztinabizottságokat, hogy ezirányú előterjesztéseiket hozzánk: Timișoara, IV. Bul. Berthelot 4. haladéktalanul eljuttassák, mert ezekkel a certifikátokkal folyó hó 20 (az Executive határozott utasítása értelmében) vagy legkésőbb december 4-én induló hajóval el kell indulni.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Az orvos és a pék

Két vándor: egy orvos meg egy pék találkozott az uton és együtt akarták folytatni utjukat.

— De hisz ez lehetetlen, — mondá a pék — hisz a mi céljaink ellentétesek. Míg ön a lekosokat betegeknek akarja találni, addig én egészségesekre vágyom...

Nem fontos

Egyszer egy falusi templomba istentisztelet közben beállt a falu keresztény földesura, hogy megnézzék magának az istentiszteletet. Eppen árverezték az állíjkát.

Weisz kiabál!

— Száz lei!

A földesur elkiáltja magát:

— Százötven lei!

A hitközségi elnök odaszól a földesurnak:

— De kérem, hiszen ön nem is tudja, miről van szó.

— Tényleg nem tudom, — mondja a földesur — de az nem is fontos, mert ha Weisz valaméiri száz leit ígért, az biztosan megér százötvenet.

Félreértés

Egy rabbi találkozott az uccán egy nagyon vallástalan hívőjével.

— Hogy érzi magát a rabbi ur? — kérde barátságosan.

— Ha még egy ilyen balbószom volna mint ön, rendben volna minden.

— Hogy-hogy? Hát éppen engem tart a legjobbnak?

— Ugy gondolom — feleli a rabbi, — ha még csak egy ilyen hívem volna. Sajnos azonban majdnem csupa ilyen hiveim vannak.

A népszerűség

Igen jó a népszerűség. De nem arra való, hogy eltedd, mint az óbort.

Hanem arra, hogy odadobd, mikor igaz ügyet kell szolgálnod. Ne félj, ne ijedj meg: dobd oda a nevedet, a híredet: dobd oda, ha káromolnak és ha szidalmaznak is.

Dobd oda. Visszajön, megerősödve, megnagyobbodva.

Három betű orvosi receptje

Három betű a héber ábécében:

Nun, szamech, ajin.

Értelmük egy régi orvosi tanács:

Nun (a hal),

szamech (orvosság),

ajin (a szemeknek).

Bár csak...

Két zsidó siránkozik az antiszemizmusterhódításáról, amikor az egyik hirtelen felsóhajt:

— Bár csak tíz olyan antiszemita volna, mint Goebbels...

— Miért kívánod, hogy tíz legyen?

— Mert — sajnos — tizezernél is több van belőlük...

Az öregség nem jogosít mindenre

Nincs nagyobb áldás, mint a jó és a bölcs aggastyán. Ő az, aki előtt fel kell kelned üllődből, kinek tanácsát ki kell kérned és meg kell fogadnod.

De van egy újfajtája az öregeknek, melytől őrizkedj. Ez a *Zokén mamre*, a pártitűző. Minden lebecsülni, mindent zsidni, mindenért zsémbeskedni, szembeszállni a többiekkel, csak azért, mert ő öreg — az ilyet hajtsd ki a küszöbön és zárd le mögötte az ajtót.

Majd holnap

Reb Mendelnek elutazott a felesége és már hetek óta nyugodt.

Egyszer hajnalban felkeltik, sürgőnyt kapott. A sürgönyben ez áll: Felesége meghalt.

Reb Mendel elolvassa a sürgőnyt, aztán a másik oldalára fordulva így szól:

— Aj, wel ich mich morgen kränken.